

Gert Lubberts
Er zijn geen
Torens meer

gedichten en brieffragmenten
over leven met Alzheimer

met tekeningen van
Ina Feitsma

1e druk, september 2021

2e druk, februari 2022

leven is geen vraag, m'n lief

leven is: vandaag

– Liselore Gerritsen, 'Kom' in *Alles op z'n tijd*

dat wij nog leven

dat het nog duurt

dat wij het zingen

– Huub Oosterhuis, 'Zomerlied' in *Verzameld
liedboek*

Ontwerp omslag en binnenwerk: vandijk ontwerpt, Eindhoven

Tekeningen: Ina Feitsma-Lubberts

Foto auteur: Eefje Lensen

© 2021 Uitgeverij Palmslag | Gert Lubberts

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, internet, photoprint, microfilm or any other (digital) means without written permission from the publisher.

ISBN 978 94 932 4505 1

NUR 306

INHOUD

vooraf 9

jij 11

je bent er nog 13

Balloërveld 14

kwetsbaar [2018] 15

die foto 16

schaterlach [2018/2019] 18

je verstild gezicht 19

al jouw gezichten 20

somber ben je niet 21

recht en averecht 22

ik wil nog zo graag [2019] 23

rechte lijnen (1) 26

rechte lijnen (2) 27

schreeuwen [2019] 28

meneertje A 29

Pasen [2020] 30

als woorden zich niet meer 32

mooi gezegd 33

geen woorden meer [2020] 34

een oude muur 35

liefdesverklaring [2020] 38

hier en nu 39

vragen	40
amyloïd en tau	41
stilte	42
het went	44
kleine probleempjes [2020]	45
als op kousenvoeten	46
gekooide vogel	47
mist	48
grondwater	49
vlinders	50
bitterzoet [2020]	52
kruimels	53
de vlinderstruik	54
onrust	55
schaduwmuur	56
spiegelbeeld [2020]	58
in de blender	59
mindere dagen [2020]	61
winter in mijn hoofd	62
Aantekeningen	64

vooraf

In 2014 werd bij mijn vrouw Janna de diagnose Alzheimer gesteld. Het verraste ons niet, want het bange vermoeden van dementie dat we al enkele jaren met ons meedroegen, was inmiddels een bijna zeker weten geworden.

Eind 2019 is ze ingeschreven bij de WLZ (wet langdurige zorg). Vanaf toen stond de deur van het verpleeghuis op een kier. Inmiddels nadert haar opname aldaar met rasse schreden.

Vanaf januari 2018 schrijf ik brieven over ons wel en wee aan naaste familie en vrienden. Een aantal fragmenten daaruit zijn in deze bundel opgenomen. Het schrijven van gedichten begon in juni 2020. Het is een al schrijvend tasten naar wat Alzheimer eigenlijk met haar doet, in o.a. cognitieve en emotionele zin. Dat schrijven helpt ook om soms amper bewuste gevoelens bij mijzélf helder te krijgen, door er woorden voor te zoeken en te vinden. En dat werkt helend.

Blij ben ik met de houtskooltekeningen van Ina Feitsma, want ze voegen echt iets toe.

Gert Lubberts

voordat

jij

je bent van onvolmaakte pracht
je koppelt kwetsbaarheid aan kracht
geeft spreektijd aan het kind in jou
dat speelt en lacht maar soms ook
bang is in de nacht
je bent niet van het hoogste woord
en schreeuwt jezelf niet van de daken
je zegt je ding met zachte stem
ook zachte stemmen raken
je woont in je vertrouwen
en kent geen vrees voor wat er ooit
noch wat er op de dag van morgen –
die dag zal zelf wel zorgen
je was de jonge moeder die
haar kind'ren droeg en onder hen
haar vleugels sloeg – nu spreiden zij
hun vleugels wijd, mocht jij ...
je bent een klaproos tussen 't koren
een zachte bries én wind van voren
je bent een winterjas tegen de kou
ik hou van, hou van jou

maar dan

je bent er nog

eens was
dat alles zich nog rijmen liet
en jij nog rijmde
met jezelf

nu sta je naast me maar
je staat er niet
ik voel je warmte én
ik voel je niet

er sluipen gaten in je hoofd
er kruipen stenen voor je oog
dan vult voor even zich een gat
en valt er zich een steen kapot

je bent er nog
je bent er nog

Balloërveld

het is van jaren her
dat wij bij Balloo op de hei
al wandelend een keer
de karrensporen volgden van weleer
waarlangs in vroeger dagen
de kooplui zijn gegaan
recht op de Rolder toren aan

toen wij daar liepen – weet ik nog –
zei jij: wat fijn zo'n verre toren
dan kromt je weg niet om
dan raak je niet verloren

nu zijn de karrensporen in jouw hoofd
als ingeslepen lijnen van jouw denken
gekromd en in zichzelf verloren
of lopen halverwege dood
er zijn geen torens meer
geen bakens die nog wenken
jouw wegenkaart een labyrint
of zwart gemaakt met van die inkt

laat mij dan zijn het baken dat je wenkt
de hand die je nog brengt
een eindje verderop

kwetsbaar [2018]

Vanmorgen, na het ontwaken en vlak voor het opstaan, vroeg ze: 'Je gaat straks toch niet zonder mij weg?' 'Nee natuurlijk niet, ik blijf altijd bij je!' Die vraag klinkt de laatste tijd wel vaker. Uiting van verlatingsangst? Het toont in ieder geval aan hoe kwetsbaar ze zich soms voelt.

Onlangs, in de auto op weg naar huis, zei ze dat ook, zomaar uit het niets: 'Ik ben eigenlijk heel kwetsbaar', waarop ze ineens moest huilen. Weer een andere keer, toen ze haar onvermogen voelde om nog logisch te kunnen handelen en nadenken, zei ze: 'Ik vind het zo erg voor jou.' Dat ontroerde mij toen weer. Niet uit zelfmedelijden maar vanwege haar compassie, die nog zo voelbaar aanwezig was.